

Versnelling wind op zee alleen mogelijk met nieuwe marktregels

Windparken op zee worden tot nu toe aangesloten met een directe verbinding op het Nederlandse net. De marktregels voor deze windparken zijn duidelijk en zijn hetzelfde als de marktregels voor energieproductie op land. Maar die situatie gaat veranderen. Naarmate de windparken verder uit de kust worden gebouwd, wordt het aantrekkelijker om de aansluiting van windparken te combineren met interconnectoren, die een internationale verbinding met bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk of Denemarken mogelijk maakt. Het voordeel van zo'n hybride asset is dat je de aansluiting altijd volledig kunt benutten, maar het is belangrijk dat hiervoor marktregels worden vastgesteld.

Door het combineren van de aansluiting van windparken met interconnectoren, kan de verbinding volledig worden benut voor import en export als de windparken niet op maximaal vermogen produceren. De geproduceerde elektriciteit gaat naar de markt waar dit de meeste waarde heeft. Uiteindelijk gaan hubs op zee ook onderling verbonden worden, waarmee een vermaasd net op zee ontstaat. De marktregels zijn helder voor een aansluiting van wind en voor interconnectoren. Maar zodra de infrastructuur deze functies combineert en daarmee een hybride functie krijgt, ontstaan er onduidelijkheden.

Volgens de huidige marktregels moet TenneT interconnectoren maximaal inzetten voor grensoverschrijdende uitwisselingen. Dat betekent dat interne congesties niet mogen worden verplaatst naar de grens tussen biedzones en dat ten minste 70% van de N-1 veilige transportcapaciteit op elke verbinding moet beschikbaar zijn voor grensoverschrijdende handel. Het toepassen van deze bestaande regels op een hybride asset aansluiting kan ertoe leiden dat windproductie onnodig afgeregeld moet worden.

Voor het verduidelijken van de marktregels is het belangrijk om te bepalen bij welke biedzone deze vorm van wind op zee hoort.

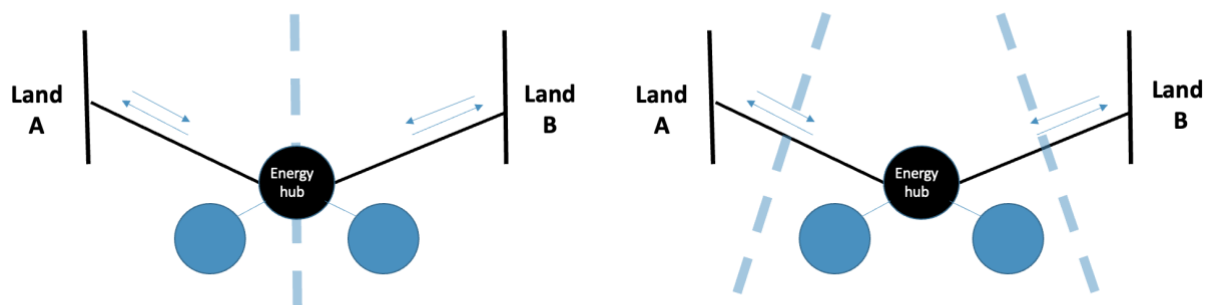
Home market of eigen biedzone

Als een hub in het Nederlandse deel van de Noordzee wordt ontwikkeld, met verbindingen naar Nederland en naar het Verenigd Koninkrijk, ligt het voor de hand om de windparken die aangesloten zijn op deze hub, onderdeel te laten zijn van de Nederlandse markt en dus de Nederlandse biedzone. Dit wordt de *home market* oplossing genoemd. De verbinding naar het Nederlandse net wordt dan een binnenlandse verbinding en de verbinding van de hub naar het Verenigd Koninkrijk wordt een interconnector.

Een voorbeeld:

Een windpark heeft een maximaal vermogen van 1 GW en beide verbindingen hebben een capaciteit van 1 GW. Het windpark verwacht de volgende dag 500 MW te produceren en de marktprijs is het Verenigd Koninkrijk is lager dan in Nederland. In dit geval zal de day-ahead marktkoppeling leiden tot een geplande import van 500 MW uit het Verenigd Koninkrijk en de interconnector wordt dan slechts voor de helft benut. Dit is niet in overeenstemming met de Europese 70% regel. Wanneer het windpark op de dag zelf meer dan 500 MW kan produceren kan dit extra vermogen niet zonder meer op de Nederlandse markt worden afgezet omdat de verbinding tussen de hub naar de kust al maximaal wordt belast. In dit geval moet de windproductie afgeregeld worden.

Dit kan voorkomen worden als de hub op zee een eigen biedzone vormt. Dit wordt de *offshore bidding zone* oplossing genoemd. Beide verbindingen - zowel naar het Verenigd Koninkrijk en Nederland - worden dan interconnectoren. Het resultaat van de marktkoppeling is dan dat de prijs op die biedzone convergeert naar de laagste prijs van de twee buurmarkten. De interconnector van de goedkoopste markt naar de hub heeft geen congestie. Dit betekent ook dat afwijkingen in de geplande productie op die markt verhandeld kunnen worden. Een consequentie van de offshore bidding zone oplossing is dat de marktinkomsten voor het windpark lager zullen zijn. De Europese Commissie heeft gesuggereerd windparken daarvoor te compenseren en doet onderzoek naar de mogelijkheden. Ook daarvoor is aanpassing van de regels vereist.

Home market

Elk windpark deel van eigen nationale biedzone
Beide verbindingen zijn "interne" verbindingen

Aparte biedzone voor offshore hub

Beide verbindingen zijn interconnectoren

Positieve stroomrichting (flow/capaciteit)

Elektriciteitsverbinding

Markt is meer dan day-ahead marktkoppeling

Bij het maken van nieuwe regels moet verder gekeken worden dan de day-ahead markten. Zo is de onbalansmarkt interessant, omdat TenneT direct betrokken moet zijn om onbalansen in de productie van wind op zee via het gelijkstroomnet af te voeren. Hiervoor zijn marktregels nodig.

Ook de termijnmarkt is belangrijk. Als subsidies voor wind op zee wegvallen, moet een ontwikkelaar op zoek gaan naar een marktpartij die voor een langere termijn een *Power Purchase Agreement* (PPA) wil afsluiten. Deze marktpartij neemt het marktrisico over, hetgeen belangrijk is om een project financierbaar te maken. Marktpartijen zullen dit marktrisico weer moeten afdekken op de termijnmarkt. Hoe meer liquide deze markt is, hoe lager de risico's. Dat betekent ook dat PPA's gunstiger worden aangeboden en de kosten voor de ontwikkeling van wind op zee lager zullen zijn. Het creëren van een aparte biedzone voor wind op zee maakt het afdekken van deze risico's moeilijker. Een perfecte *hedge* zal onmogelijk zijn, omdat zich geen liquide termijnmarkt voor contracten op basis van de aparte biedzone zal ontwikkelen.

Uitwerking dient snel te gebeuren

Vorige week heeft het kabinet nieuwe tenders op de Noordzee aangekondigd om de ontwikkeling van wind op zee te versnellen. Daarbij heeft zij ook diverse gebieden aangewezen die verder van de kust liggen. Een hub in de Noordzee zal nog vele jaren

ontwikkeling vergen, maar er zal toch op redelijk korte termijn overgegaan moeten worden tot de gunning van de ontwikkeling van de daaraan te koppelen windparken. Ontwikkelaars kunnen pas een inschatting maken van de te verwachten marktinkomsten als de marktregels bekend zijn. Kortom, om de ambitieuze plannen tot uitvoering te brengen, is het hoog tijd dat de marktregels voor een net op zee worden vastgesteld.